

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці II

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 4

Берегове 2023

"Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Видання включено до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» Категорії «Б», наказом Міністерства освіти і науки України № 768 від 20.06.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №12 від 20.12.2023 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор – *Бачо Роберт*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Перший заступник головного редактора – *Пойда-Носик Ніна*, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний редактор – *Макарович Вікторія*, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний секретар – *Лоскоріх Габрієлла*, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна.

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Внукова Наталія – д.е.н., проф., заслужений економіст України, професор кафедри митної справи та фінансових послуг, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна;

Коваленко Юлія – д.е.н, проф, завідувач кафедри фінансових ринків та технологій, Державний податковий університет, Україна; *Бондарук Таїсія* – д.е.н, проф, заслужений економіст України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна;

Завербний Андрій – д.е.н, проф., професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», Україна; *Вдовенко Наталія* – д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

Новіченко Людмила – к.е.н, доц., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна; *Живко Зінаїда* – д.е.н, проф., ректор Академії економіки і педагогіки, Чеська Республіка; *Феньвеш Вероніка* – габлітований доктор наук з галузі економіки, проф., Дебреценський університет, Угорщина; *Махова Рената* – габлітований доктор наук з галузі економіки, доц., проректор, Університет Й. Шельє, Словацька Республіка; *Ілеш Балінт Чобо* – к.е.н, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Дунай Анна* – доктор філософії з галузі економіки, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Петі Мартон* – доктор наук з галузі економіки, віце-президент, Національний інститут стратегічних досліджень Угорщини, доцент кафедри соціально-економічної географії та планування міста, Університет Корвінус, Угорщина; *Сас Левенте* – доктор наук з галузі економіки, проф., заступник декана факультету Економіки та бізнес-адміністрування, Клужький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4. (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук. Статті публікуються на умовах міжнародної ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Публікація видання здійснюється за сприяння Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

4. szám

Beregszász 2023

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

A **Folyóirat** az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2023. június 20-án kelt 768. számú rendelete alapján „**B**” kategóriájú folyóiratnak minősül, melyben publikálhatóak az ukrainai fokozatszerzéshez szükséges tudományos eredmények.

Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2023. december 20-i 12. sz. jegyzőkönyv)

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő – **Prof. Dr. Bacsó Róbert**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Általános főszerkesztő-helyettes – **Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék professzora, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős szerkesztő – **dr. Makarovics Viktória**, közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék docense, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős titkár – **dr. Loszkorih Gabriella**, PhD, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, az Ukrainai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna; **Prof. Dr. Vnukova Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza, Vám és Pénzügyi Szolgáltatások Tanszék professzora, Szemen Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Kovalenko Julia** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Pénzügyi Piacok és Technológiák Tanszék vezetője, Állami Adóegyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Bondáruk Tajiszija** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna tiszteletbeli közgazdásza, Pénzügyek, Bank és Biztosítás Tanszék vezetője, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Záverbuij András** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Külgazdasági és Vámtevékenység Tanszék professzora, Lembergi Nemzeti Politechnikai Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Vdovenko Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Globális Közgazdaság Tanszék vezetője, Ukrajna Nemzeti Bioerőforrás- és Természetgazdálkodási Egyetem, Ukrajna; **dr. Novicsenko Ljudmila** – közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel, Auditálás és Adózás Tanszék docense, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Zsivko Zinaida** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, rektor, Közgazdasági és Pedagógiai Akadémia, Csehország; **Dr. habil. Fenyves Veronika** – PhD, egyetemi tanár, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Controlling Tanszék, Debreceni Egyetem, Magyarország; **Dr. habil. Ing. Machová Renáta** – PhD, rektorhelyettes, egyetemi docens, Selye János Egyetem, Szlovákia; **Prof. Dr. Illés Bálint Csaba** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Dunai Anna** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Dr. Péti Márton** – PhD, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, elnökhelyettes; egyetemi docens, Gazdaságföldrajz és városfejlesztés tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Szász Levente** – PhD, egyetemi tanár, dékánhelyettes, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia.

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: tudományos folyóirat / szerk.: R. Bacsó, N. Pojda-Noszik, V. Makarovics. II. RFKMF. Beregszász, 2023. 4. szám (2023). 694 c.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek tudományos kutatásait tesszük közzé. A tanulmányok [Creative Commons Attribution 4.0.](#) c. nemzetközi licence alapján jelennek meg

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" megjelenésében együttműködő partner volt a Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

*A nyomtatott tömegűjékoztatási eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 4

Berehove 2023

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

The journal is included in Category "B" according to the "List of scientific professional editions of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Ph.D. can be published", by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 768 dated 20.06.2023.

Recommended for publication by the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 12 dated December 20, 2023)

Editorial board:

Editor-in-Chief – *Bacho Robert*, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

First Deputy Editor-in-Chief – *Poyda-Nosyk Nina*, Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

Deputy Editor-in-Chief, managing Editor – *Makarovykh Viktoriia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine.

Deputy Editor-in-Chief, responsible secretary – *Gabriella Loskorikh*, Candidate of Economic Sciences, Deputy Head of the Accounting and Auditing Department, FR II THCHE, Ukraine

Editorial Board Members:

Ihor Orlov - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, FR II THCHE, Ukraine; *Nataliia Vnukova* – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor at the Department of Customs Affairs and Financial Services, Symon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine; *Yuliia Kovalenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University, Ukraine; *Taisiia Bondaruk* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Andrij Zaverbnyj* - Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Foreign Trade and Customs of the Lviv Polytechnic National University, Ukraine; *Natalia Vdovenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine; *Liudmyla Novichenko* – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Zinaida Zhyvko*– Doctor of Economics, Professor, Rector, Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic; *Fenyves Veronika* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Head of the Department of Controlling, University of Debrecen, Hungary; *Makhova Renata* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Vice-rector, J. Selye University, Slovak Republic; *Illés Bálint Csaba* – Candidate of Sciences in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Dunay Anna* – Doctor Philosophy in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Peti Marton* - Doctor Philosophy in Economics, vice-president, Research Institute for National Strategy, Hungary; associate professor, Department of Geography and Planning, Corvinus University of Budapest, Hungary; *Szász Levente* – Doctor of Management, Professor, Deputy Dean at the Faculty of Economics and Business Administration, Babeş-Bolyai University, Romania.

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: scientific journal / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovykh. FR II THCHE. Berehove, 2023. Vol. 4. (2023) 694 p. Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences. Articles are published under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) International License.

Publication of the scientific journal "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" is carried out with the assistance of the Research Institute for National Strategy.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KB No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence address: Kossuth sq.6, Berehove

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Оцінка перспектив бізнесу в автомобільній промисловості України: національні та регіональні аспекти розвитку галузі	19
Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи	29
Венгер В., Романовська Н., Шейко О. Кон'юнктурні особливості українського ринку круп	37
Шалаї К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Аналіз економічної просторової структури: фокус на Великобританію	51
Кравченко О., Бадай А. Роль державного регулювання оплати праці	60
Кривенко Н. Оцінка міжнародної економічної інтеграції: методичні підходи з виділенням агропродовольчих ринків	70
Перекуда Ю. Оцінка конкурентоспроможності господарств у виробництві продукції тваринництва через призму показників імпорту та експорту	80
Похиленко Н. Права інтелектуальної власності як стримуючий чинник інноваційної активності в сільському господарстві	92
Пушкар Т., Славута О. Сприйняття процесів цифровізації мешканцями як основа впровадження програм збалансованого розвитку міст	107
Самусевич Я., Теницька І., Рудиченко А. Оцінювання впливу екологічного контролю на забезпечення раціонального природокористування в Україні	118
Сидоренко Є. Проблеми цифрової трансформації територіальних громад та шляхи їх вирішення	134
Харченко Н. Деякі аспекти соціально-економічних детермінант здоров'я	144
Усата Н. Концептуальні основи циркулярної економіки в сільському господарстві	153
Шапуров О. Промислові інновації: інтернет речей, блокчейн, цифровий двійник	164
Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку	178

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі	188
Балінтова М. Вивчення зв'язку між зеленим банківським маркетингом і лояльністю до банку на прикладі словацьких клієнтів	205
Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект	216
Поті Б., Сока К., Потокі Л. Застосовність моделей прогнозування банкрутства в секторі роздрібної продовольчої продукції західної Угорщини	227
Даудова Г., Грінько А. Еволюція процесів цифровізації в діяльності фінансових органів місцевого самоврядування в Україні	240
Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science	253
Заїчко І. Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану	264
Орехова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств	277
Татаринцева Ю., Юр'єва І., Назарова Т. Вплив розвитку соціальної відповідальності та сталого цифрового маркетингу на фінансову складову бізнес-процесів в умовах цифрової економіки	293
Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки	307
Ярошевич Н. Рівень фінансової децентралізації місцевих бюджетів в Україні	321

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Варцаба В., Макарович В., Лоскоріх Г. Аналіз проблематики обліку інноваційного капіталу в Україні	334
Ганусич В., Йолтуховська О., Шеверя Я. Концепція створення вартості в інтегрованій звітності	346
Грицай О., Лішнянська І. Облікове забезпечення визначення собівартості надани медичних послуг	358
Дубинська О. Теоретичні й практичні аспекти аудиту фінансової звітності як напряму виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану	374
Єршова Н. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу	385
Кошіль А., Мельянова Л. Економічна сутність та облікове відображення електронних грошей в умовах сучасності	397
Макаренко І., Рудиченко А. Цифрова відповідальність компаній: економічна сутність поняття та концептуальні підходи	409
Мартін К., Сіладі Н. Важливість цінності бренду з позиції активів компанії	421
Мірошниченко О., Щигорєва В. Система оподаткування малого бізнесу: досвід Польщі	435
Микієвич О., Тивончук О. Виклики та перспективи переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні та світі	448
Москаль Н. Перспективи застосування технології блокчейну в аудиторській діяльності	458
Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз	468
Нашкерська Г. Обмеження визнання інформації активом в бухгалтерському обліку	479
Онищенко В., Кононенко Д., Чупін М. Інструменти стратегічного аналізу в управлінні підприємством: огляд, класифікація, критерії вибору	493
Писаренко Т. Організація управлінського обліку грошових коштів від операційної діяльності	507
Портоварас Т. Види сучасного економічного аналізу та їх характеристика	516
Скаска О., Дмишко Я. Проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку	529
Сарахман О., Шурпенкова Р., Калайтан Т. Сучасні реалії незалежного аудиту фінансової звітності банків	540
Цятковська О. Методологічні основи побудови обліку нефінансових активів державних установ	552
Шишкова Н. Автоматизація обліку запасів: інноваційні технології, оцінка ефективності	563

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тан Ч.Ч. Бібліометричний картографічний аналіз компетенцій, адаптованих до промисловості 4.0 та 5.0 на основі літератури про великі дані: наслідки для кар'єрної орієнтації	578
Альхмад Г. Фактори, що впливають на жіноче підприємництво в країнах, що розвиваються. Наскільки ми далекі від підтримки жіночого підприємництва?	591
Васильчак С., Штерма Т. Трудовий потенціал як об'єкт менеджменту	605
Вороніна В., Захарова Л. Стратегічне управління роботою команд в умовах сучасного наукового, інноваційного та бізнес-середовища	613
Антал К., Максим Дьєрдье Надь Т. Проблеми та досвід працевлаштування за кордоном у відображенні емпіричного дослідження	623
Немчук П. Особливості управління розвитком корпоративних аграрних формувань	633
Прокопов Д. Біоенергетика у сталому розвитку сільського господарства: проблеми та перспективи розвитку галузі	643
Серьогіна Д., Матвєєва Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю	653
Барабшне Карпаті Д., Оросне Ілчік Б. Визначення особистого хисту до підприємництва у здобувачів вищої освіти	666

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ на монографію Бачо Р., Пойда-Носик Н. «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
РЕЦЕНЗІЯ на монографію Лоскоріх Л., Перчі О. «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності ІТ-підприємств в Україні»	684
Загальні вимоги до оформлення рукописів	686

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Üzleti kilátások értékelése Ukrajna autóiiparában: nemzeti és regionális vonatkozások	19
Atamász A. Ukrajna régióinak befektetési vonzata: problémák, ajánlások, jövőbeni kilátások	29
Venger V., Romanovszka N., Sejkó O. Az ukrán gabonapiac konjunkturális jellemzői	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Gazdasági térszerkezet-elemzés: fókuszban Nagy-britannia	51
Krávcsenko O., Badaj A. A munkabér állami szabályozásának szerepe	60
Krivenkó N. Nemzetközi gazdasági integráció értékelése: módszertani megközelítések az agrár-élelmiszer piacok kiválasztásakor	70
Pereguda Gy. A gazdaságok versenyképességének mérése az állati eredetű termékek előállításában az import és export mutatók segítségével	80
Pohilenkó N. A szellemi tulajdonjogok, mint a mezőgazdasági innovációs tevékenység visszatartó tényezője	92
Puskár T., Szlavuta O. A digitalizációs folyamatok lakossági elfogadása a kiegyensúlyozott városfejlesztési programok megvalósítása érdekében	107
Szamuszevics J., Tenyicka I., Rudicsenkó A. A környezeti ellenőrzés hatásának mérése Ukrajnában a racionális természetgazdálkodás érdekében	118
Szidorenkó J. A kistérségek digitális átalakulásának problémái és megoldási lehetőségei	134
Harcsenkó N. Az egészséget meghatározó társadalmi-gazdasági tényezők néhány vonatkozása	144
Uszáta N. A körforgásos gazdaság fogalmi alapjai a mezőgazdaságban	153
Sapurov A. Ipari innovációk: tárgyak internete, blokklánc, digitális hasonmás	164
Suba M., Suba O. Személygépkocsik világpiaça: jellemzői és fejlődési trendjei	178

2. FEJEZET. PÉNZ- ÉS BANKÜGY

Zsuravlyova I. Pénzügyi menedzsment a jelenkori dimenzióban	188
Bálintová M. A zöld bankmarketing és a bankhűség kapcsolatának vizsgálata Szlovák ügyfelek esetében	205
Bohrinceva L., Bondaruk O., Klyucska O. A biztosítási piac pénzügyi biztonsága: elméleti megközelítés	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Csődelőrejelző modellek alkalmazhatósága a nyugat-magyarországi élelmiszer-kiskereskedelmi szektorban	227
Daudova G., Hrinýkó A. A digitalizációs folyamatok evolúciója az ukrajnai helyi önkormányzatok pénzügyi szerveinek tevékenységében	240
Zsiblej I., Lajcsuk S., Poliscsuk I. Társadalmi befektetésekkel foglalkozó publikációk bibliográfiai elemzése a Web of Science platform adatai alapján	253
Zajicskó I. Ukrajna monetáris és hitelpolitikájának sajátosságai és irányai a hadiállapot idejében	264
Orjekhova K., Golovkó O. A gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztása	277
Tatarinceva J., Jurjeva I., Nazarova T. A társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható digitális marketing fejlődésének hatása az üzleti folyamatok pénzügyi komponensére a digitális gazdaság körülményei között	293
Siskina O. A fintech innovációk hatása a globális valutapiacokra	307
Jarosevics N. A helyi költségvetések pénzügyi decentralizációjának szintje Ukrajnában	321

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Varcaba V., Makarovics V., Loszkorih G. Az innovációs tőke számviteli problémáinak elemzése Ukrajnában	334
Hanuszics V., Joltuhovszka O., Severya Ja. Az értékteremtés koncepciója az integrált jelentéstételben	346
Hricáj O., Lisnyánska I. Az orvosi szolgáltatások önköltségének meghatározásához szükséges számviteli alátámasztás sajátosságai	358
Dubinszka O. A pénzügyi beszámoló köznyelvű vizsgálatának elméleti és gyakorlati aspektusai, mint a hadiállapot idejében működő vállalatok pénzügyi biztonságát fenyegető veszélyeinek azonosítási iránya	374
Jersova N. A számviteli tanácsadás mint "puha technológia" a kis- és középvállalkozások fejlődésének támogatására	385
Kosil A., Meliankova L. Az elektronikus pénz gazdasági lényege és számviteli tükrözése a jelenkori körülményekben	397
Makarenkó I., Rudicsenkó A. A vállalatok digitális felelősségvállalása: gazdasági tartalom és koncepcionális megközelítések	409
Martin K., Szilágyi N. A márkaérték fontossága a vállalat eszközeinek szempontjából	421
Mirosznicsenkó O., Scsigorjeva V. A kisvállalkozások adórendszere: Lengyelország tapasztalata	435
Mikijejics O., Tivoncuk O. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokra való áttérés kihívásai és kilátásai Ukrajnában és a világban	448
Moszkály N. A blockchain-technológia használatának kilátásai a könyvvizsgálói tevékenységekben	458
Moszkovcsuk A., Doros V. A pénzügyi eredmények kialakulásának meghatározó tényezői: retrospektív és prospektív elemzés	468
Naskerszka G. Az információ eszközként való elismerésének korlátozásai a számvitelben	479
Oniscsenkó V., Kononenkó D., Csupin M. Stratégiai elemzési eszközök a vállalatirányításban: áttekintés, osztályozás, kiválasztási kritériumok	493
Piszarenkó T. A működési tevékenységekből származó cash flow-k vezetői számvitelének megszervezése	507
Portovárász T. A modern gazdasági elemzés típusai és jellemzőik	516
Skaszko O., Dmiskó J. A bank belső ellenőrzésért felelős egység munkahatékonyságának és -minőségének külső értékelése	529
Szarakhman O., Surpenkova R., Kalajtan T. A bankok pénzügyi kimutatásainak jelenkori valósága a független könyvvizsgálat tükrében	540
Cjatkovszka O. Az állami intézmények nem pénzügyi eszközeinek számviteli módszertani szempontok alapján	552
Siskova N. A készletek számvitelének automatizálása: innovatív technológiák és hatékonyságértékelés	563

4. FEJEZET. MENEDZSMENT ÉS INNOVATÍV FEJLŐDÉS

Tan Cs.Cs. Az Ipar 4.0-hoz és 5.0-hoz adaptált kompetenciák bibliometrikus feltérképezése a Big Data szakirodalom alapján: a pályaorientációra gyakorolt hatás	578
Almhamad G. A női vállalkozói készséget befolyásoló tényezők a fejlődő országokban. Milyen messze vagyunk a női vállalkozások támogatásától?	591
Vasilycsák Sz., Sterma T. A munkaerőpotenciál, mint a menedzsment tárgya	605
Voronina V., Zaharova Ly. Csapatmunka stratégiai irányítása modern tudományos, innovatív és üzleti környezetben	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. A külföldi munkavállalás kihívásai, tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében	623
Nemcsuk P. Az agráripari vállalkozások szervezeti sajátosságai	633
Prokopov D. Bioenergia a mezőgazdaság fenntartható fejlődésében: az ipar fejlődésének problémái és kilátásai	643
Szeryogina D., Matvejeva N., Puskár T. Innovatív fejlődés a fenntartható fejlődés kereteiben: egyensúly megtalálása a gazdasági hatékonyság és a környezeti fenntarthatóság között	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Vállalkozói hajlandóság vizsgálata az egyetemi hallgatók körében	666

RECENZÍÓK

Recenzió Bacsó Róbert és Pojda-Noszik Nina "Ukrajna autóipara: kulcsfontosságú megközelítések a munkaerőpiaci és üzleti kilátások értékeléséhez" című monográfiájára	682
Recenzió Loszkorih Gabriella és Pércsi Oxána "Az ukrajnai IT-vállalkozások tevékenységének számviteli és elemzési támogatása" című monográfiájára	684
Publikációs követelmények	689

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Assessing business perspectives in the automotive industry of Ukraine: national and regional aspects of sectoral development	19
Atamas O. Investment attractiveness of regions in Ukraine: problems, recommendations, prospects	29
Venger V., Romanovska N., Sheiko O. Conjuncture features of the Ukrainian grain market	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Economic spatial structure analysis: focus on Great Britain	51
Kravchenko O., Badai A. The role of state regulation of wages	60
Kryvenko N. Assessment of international economic integration: methodological approaches with the selection of agricultural markets	70
Perehuda Yu. Assessment of the competitiveness of farmhouses in the production of livestock products through the prism of import and export indicators	80
Pohylenko N. Intellectual property rights as a restriction factor of innovative activity in agriculture	92
Pushkar T., Slavuta O. Perception of digitalization processes by residents as a basis for implementing programs of balanced urban development	107
Samusevych Ya., Tenytska I., Rudychenko A. Assessment of the impact of environmental control on ensuring rational nature use in Ukraine	118
Sydorenko Ye. Digital transformation as an economic tool restoration of territorial communities	134
Kharchenko N. Some aspects of socio-economic determinants of health	144
Usata N. Conceptual foundations of the circular economy in agriculture	153
Shapurov O. Industrial innovations: Internet of things, blockchain, digital double	164
Shuba M., Shuba O. The global market of passenger cars: features and development trends	178

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Zhuravlyova I. Financial management in the contemporary dimension	188
Bálintová M. Examining the relationship between green bank marketing and bank loyalty in the case of Slovak customers	205
Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Klyuchka O. Financial security of the insurance market: theoretical aspect	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Applicability of bankruptcy prediction models in the western Hungarian food retail sector	227
Daudova G., Grinko A. The evolution of digitization processes in the activities of financial bodies of local self-government in Ukraine	240
Zhyhlei I., Laichuk S., Polishchuk I. Bibliographical analysis of publications on social investment according to Web of Science platform data	253
Zaichko I. Peculiarities and main directions of the monetary and credit policy of Ukraine under martial law	264
Oriekhova K., Golovko O. Choosing an organizational and economic mechanism to ensure the financial security of gas distribution companies	277
Tataryntseva Yu., Yuryeva I., Nazarova T. The impact of the development of social responsibility and sustainable digital marketing on the financial component of business processes in the conditions of the digital economy	293
Shyshkina O. The impact of fintech innovations on global currency markets	307
Yaroshevych N. The level of local budgets financial decentralization in Ukraine	321

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vartsaba V., Makarovych V., Loskorikh G. An analysis of the accounting problems for innovative capital in Ukraine	334
Hanusych V., Yoltukhovska O., Sheverya Ya. The concept of value creation in integrated reporting	346
Hrytsai O., Lishnyanska I. Accounting support for determining the cost of medical services	358
Dubynska O. Theoretic al and practical aspects of the audit of financial statements as a way identifying threats to the financial security of the enterprise in the conditions of martial law	374
Yershova N. Accounting consulting as a "soft technology" for supporting the development of small and medium-sized businesses	385
Koshil A., Meliankova L. Economic essence and reflection in the accounting of electronic money in modern conditions	397
Makarenko I., Rudychenko A. Digital responsibility of companies: Economic essence of the concept and conceptual approaches	409
Martin K., Szilágyi N. The importance of brand value in the view of the company's assets	421
Miroshnicheno O., Schigoryeva V. The system of taxation of small business: the experience of Poland	435
Mykiiievych O., Tyvonchuk O. Challenges and prospects of transition to International Financial Reporting Standards in Ukraine and worldwide	448
Moskal N. Prospects for the use of blockchain technology in auditing	458
Moskovchuk A., Dorosh V. Determinants of formatting the financial results: retrospective and prospective analysis	468
Nashkerska H. Barriers to the accounting recognition of information as an asset	479
Onyshchenko V., Kononenko D., Chupina M. Strategic analysis tools in enterprise management: overview, classification, selection criteria	493
Pysarenko T. Organization of managerial accounting for operating cash flows	507
Portovaras T. Types of modern economic analysis and their characteristics	516
Skasco O., Dmyshko Ya. Conducting an external assessment of the performance and quality of work of the bank's internal audit unit	529
Sarakhman O., Shurpenkova R., Kalaitan T. Modern realities of independent audit of banks' financial statements	540
Tsiatkovska O. Methodological basis for constructing the accounting of non-financial assets in state institutions	552
Shyshkova N. Automation of inventory accounting: innovative technologies, efficiency assessment	563

CHAPTER 4. MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT

Tan Chai Ching Big Data Literature-based Bibliometric Mapping Analysis for Competences Adaptable to Industry 4.0 and 5.0: Implications for Career Orientation	578
Almhamad G. The factors affecting women entrepreneurship in developing countries. How far are we from supporting women entrepreneurship?	591
Vasylchak S., Shterma T. Labor potential as an object of management	605
Voronina V., Zakharova L. Strategic management of team work in the conditions of a modern scientific, innovative and business environment	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. The challenges and experiences of employment abroad in the reflection of an empirical research	623
Nemchuk P. Peculiarities of managing the development of corporate agrarian formations	633
Prokopov D. Bioenergy in the sustainable development of agriculture: problems and prospects for the development of the industry	643
Serogina D., Matvieieva N., Pushkar T. Innovative development within the framework of sustainable development: finding a balance between economic efficiency and environmental sustainability	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Examination of entrepreneurial propensity among university students	666

MONOGRAPH REVIEWS

REVIEW of the Monograph by R. Bacho and N. Poyda-Nosyk «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
REVIEW of the monograph by Loskorich L., Perchi O. «Accounting and analytical support of the activities of IT enterprises in Ukraine»	684
General requirements for manuscripts	691

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-264-276
УДК 336.7

Ірина ЗАЇЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6080-2959>

Scopus Author ID: 58633200600

ОСОБЛИВОСТІ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Наразі в Україні існує досить велика кількість чинників впливу на економічні процеси в державі, котрі регулярно перебувають в динамічній трансформації та інколи створюють загрози стабільності її фінансової системи. В свою чергу економічне зростання в значній мірі обумовлюється результатами ефективного впровадження грошово-кредитної політики, яка реалізується через вплив на рівень грошової маси, обсяг кредитування, відсоткові ставки, валютний курс та інші фінансові параметри з метою досягнення макроекономічних цілей, таких як стабільність цін, збалансованість бюджету, зростання економіки та забезпечення фінансової стабільності. Метою дослідження є визначення особливостей та ключових напрямків грошово-кредитної політики в Україні у сучасних умовах. В роботі здійснено огляд основних аспектів функціонування грошово-фінансової системи країни та розглянуто вплив різноманітних чинників і факторів на економічні процеси в державі. В процесі дослідження згруповано та проаналізовано особливості типів грошово-кредитної політики. Аналіз основних макроекономічних показників допомагають у прийнятті обґрунтованих рішень виступаючи передумовою успішного розгляду можливостей у здійсненні їх порівняння з тенденціями на світовому ринку. При дослідженні світового досвіду і визначення напрямків впровадження грошово-кредитної політики в європейських державах розглянуто можливості їх застосування в нашій державі у воєнний та післявоєнний період. У статті аргументовано, що постійні зміни, і неочікувані внутрішні чи зовнішні чинники можуть мати вплив на реалізацію грошово-кредитної політики, зміну її методів та інструментів у відповідності з сучасними економічними викликами. Автор підкреслює, що актуальні тенденції в галузі грошово-кредитної політики, зокрема у контексті макроекономічної стабільності та економічного зростання вимагають перегляду та спрямування на визначення стратегічних кроків та рекомендацій для удосконалення грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, монетарна політика, інфляція, таргетування, облікова ставка, грошова маса, обов'язкові резерви, міжнародні резерви, золотовалютні резерви, фінансова система, Національний банк України.

JEL Classification: E 42, E 52, H 56

Absztrakt. Jelenleg Ukrajnában az állam gazdasági folyamatait számos olyan tényező befolyásolja, amelyek dinamikus átalakuláson mennek keresztül, és esetenként veszélyt jelentenek az állam pénzügyi rendszerének stabilitására. A gazdasági növekedést ezzel szemben nagymértékben meghatározzák a monetáris politika hatékony végrehajtásának eredményei, amely a pénzkínálat szintjére, a hitelezési volumenre, a kamatlábokra, az árfolyamokra és egyéb pénzügyi paraméterekre gyakorolt hatáson keresztül valósul meg olyan makrogazdasági célok elérése érdekében, mint az árstabilitás, a költségvetési egyensúly, a gazdasági növekedés és a pénzügyi stabilitás. A kutatás célja az ukrajnai

monetáris politika sajátosságainak és főbb irányainak meghatározása a modern körülmények között. A tanulmány áttekinti az ország monetáris és pénzügyi rendszere működésének főbb szempontjait, valamint megvizsgálja a különböző tényezők hatását az állam gazdasági folyamataira. A kutatás során a monetáris politika típusainak jellemzőit csoportosították és elemezték. A főbb makrogazdasági mutatók elemzése segíti a megalapozott döntések meghozatalát, melynek feltétele a lehetőségek sikeres mérlegelése a világpiacon trendekkel való összehasonlításuk megvalósításában. A világtapasztalatok tanulmányozása és az európai országok monetáris politikájának végrehajtási irányainak meghatározása során figyelembe vették annak hazánkban való alkalmazásának lehetőségeit a háborús és a háború utáni időszakban. A cikk mellett érvel, hogy a folyamatos változások és a váratlan belső vagy külső tényezők befolyásolhatják a monetáris politika végrehajtását, megváltoztatva annak módszereit és eszközeit a modern gazdasági kihívásoknak megfelelően. A szerző hangsúlyozza, hogy a monetáris politika területén a jelenlegi trendek, különösen a makrogazdasági stabilitás és a gazdasági növekedés összefüggésében, áttekintést igényelnek, és az ukrajnai monetáris politika fejlesztésére irányuló stratégiai lépések és ajánlások meghatározására összpontosítanak a jelenlegi szakaszban.

Kulcsszavak: pénz- és hitelpolitika, monetáris politika, infláció, célzás, diszkontráta, pénzkinálat, kötelező tartalékok, nemzetközi tartalékok, arany- és valutatartalékok, pénzügyi rendszer, Ukrán Nemzeti Bank.

Abstract. Ukraine has a large number of factors influencing economic processes in the country, which are regularly undergoing dynamic transformation and sometimes pose threats to the stability of its financial system. Otherwise, economic growth is largely determined by the results of the effective implementation of monetary policy, which is implemented through the impact on the level of money supply, lending, interest rates, exchange rates and other financial parameters in order to achieve macroeconomic goals, such as price stability, budget balance, economic growth and financial stability. The purpose of the paper is to identify the features and key directions of monetary policy in Ukraine in the current environment. The research provides an overview of the main aspects of the functioning of the country's monetary and financial system and examines the impact of various factors and drivers on economic processes in the country. Within the study, the features of the types of monetary policy are grouped and analyzed. Analyses of the main macroeconomic indicators help in making informed decisions and serve as a prerequisite for successful consideration of opportunities in comparing them with trends in the global market. When studying the world experience and determining the directions of implementation of monetary policy in European countries, the author considers the possibilities of their application in our country during the war and post-war period. The material argues that constant changes and unexpected internal or external factors may have an impact on the implementation of monetary policy, changing its methods and instruments in line with current economic challenges. The author emphasizes that current trends in the field of monetary policy, in particular in the context of macroeconomic stability and economic growth, require a review and focus on identifying strategic steps and recommendations for improving monetary policy in Ukraine at the present time.

Key words: monetary policy, monetary policy, inflation, targeting, discount rate, money supply, required reserves, international reserves, gold and currency reserves, financial system, National Bank of Ukraine.

Постановка проблеми. Наразі в Україні існує досить велика кількість чинників впливу на економічні процеси в державі, котрі регулярно перебувають в динамічній трансформації та інколи створюють загрози стабільності її фінансової системи. В свою чергу економічне зростання в значній мірі обумовлюється результатами ефективного впровадження грошово-кредитної політики, одними із основних завдань якої є не тільки забезпечення стабільності національної валюти,

контроль цін, досягнення оптимального рівня зайнятості та регулювання рівня інфляції, але й здатність ефективно протистояти зовнішнім викликам та загрозам. В умовах воєнного стану, зростання економічних показників та збільшення надходжень до державного бюджету відчутно ускладнюються внаслідок руйнування енергетичних та транспортних мереж, зменшення обсягів виробництва товарів та послуг, припинення функціонування підприємств та їх перенесення, анексії територій, скорочення площі для сільськогосподарських робіт, блокування портів та інших подібних обставин. Як результат, виникає об'єктивна потреба в опрацюванні нових характеристик та засад здійснення грошово-кредитної політики в умовах воєнного стану, що підкреслює важливість даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вивченню змісту, ознак і особливостей здійснення грошово-кредитної політики, а також її означення в економічних процесах активно досліджувались українськими та міжнародними вченими, серед яких. Адамик Б., Гальчинський А., Геєць В., Гриценко А., Долан Е., Журавка Ф., Кубай О., Михасюк М., Міщенко В., Мороз А., Савлук М., Стельмах В., Фрідман М., Фролов С. та інші. Вищезгадані дослідники внесли суттєвий вклад у розвиток сутності та концепцій грошово-кредитної політики, основних напрямків її вдосконалення. Важливо відзначити, що необхідність подальшого розвитку досліджень щодо оптимізації грошово-кредитної політики наразі в Україні є актуальною, що обумовлено виникненням таких факторів, як інфляція, нестабільність політичної та соціально-економічної ситуації, девальвація національної валюти, коливання валютного курсу, збільшення недовіри до банківської системи та інші аспекти.

Мета статті. Мета статті полягає в розкритті сутності грошово-кредитної політики, основних шляхів її удосконалення в умовах воєнного стану та визначенні сучасних тенденцій, пов'язаних з грошово-кредитною політикою в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних економіках грошово-кредитна політика є одним із найважливіших важелів, за допомогою яких країни намагаються досягти різних цілей. Грошово-кредитна політика України - це комплекс заходів та стратегічних рішень, які приймаються Національним банком України і державними органами з метою регулювання грошового обігу, кредитування та фінансової системи в країні та полягає у впливі на рівень грошової маси, обсяг кредитування, відсоткові ставки, валютний курс та інші фінансові параметри з метою досягнення макроекономічних цілей [1], таких як стабільність цін, збалансованість бюджету, зростання економіки та забезпечення фінансової стабільності.

В науковій літературі наявні тлумачення та сформовані думки науковців з приводу трактування сутності грошово-кредитної політики. Нерідко грошово-кредитну політику ототожнюють з монетарною через її головне завдання-управління кількістю грошей в обігу. Гальчинський А., висловлює твердження, що грошово-кредитна політика представляє собою систему взаємопов'язаних і скоординованих заходів, спрямованих на досягнення заздалегідь визначених суспільних цілей. Ці

заходи стосуються регулювання грошового обігу та здійснюються державою за допомогою центрального банку [7, с. 257]. Ряд авторів, досліджуючи грошово-кредитну політику, розглядають її як сукупність заходів, спрямованих на регулювання та зміну кількісних показників грошової маси, яка обертається в економіці протягом конкретного періоду [2, с. 9]. Базилевич В., вбачає в грошово-кредитній політиці комплекс методів та інструментів, які використовуються державою для управління обсягом грошей з метою забезпечення балансу між їхньою пропозицією та попитом на них [5, с. 375]. У Законі України «Про Національний банк України» означено «грошово-кредитну політику як комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення цінової стабільності шляхом використання інструментів грошово-кредитної політики» [15]. Тому, доречно зауважити, що визначення сутності грошово-кредитної політики у наукових дослідженнях характеризуються різнобічністю підходів.

Грошово-кредитна політика може поділятися на види (рис. 1) в залежності від її спрямованості та основних цілей, котрі можуть комбінуватися та адаптуватися залежно від конкретних умов економіки та мети, яку необхідно досягти.

Рис. 1. Характеристика видів грошово-кредитної політики

Джерело: систематизовано авторкою.

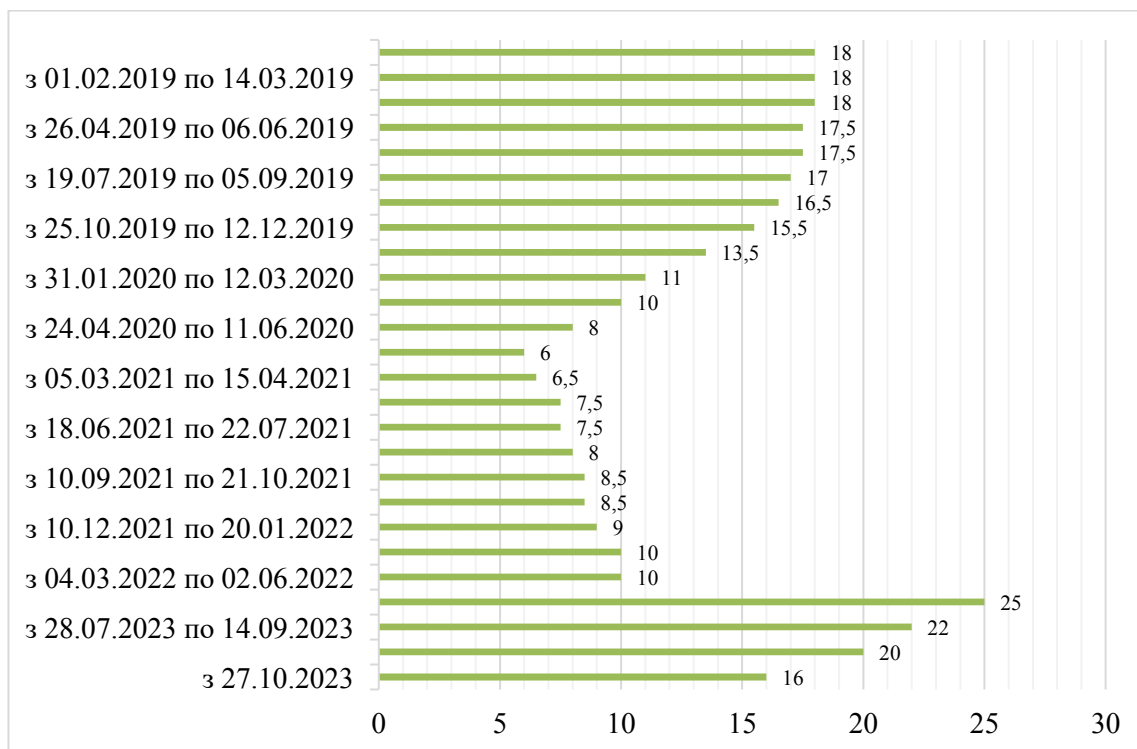
До основних складових грошово-кредитної політики відносять швидкість грошового обігу, грошову масу, відсоткові ставки та курс валют. Головними інструментами її реалізації є визначення обов'язкових резервів для банків, управління відсотковою політикою, впровадження програми рефінансування для банків, формування оптимальної структури золотовалютних резервів, проведення операцій, котрі пов'язані з купівлею-продажем цінних паперів на відкритому ринку, а також регулювання потоків капіталу та інші відповідні заходи.

З початком повномасштабної війни на території України Національний банк України активно почав використання ефективних інструментів забезпечення

стабільності фінансової системи країни. При досить високій невизначеності та в надмірних умовах діяльності економіки та фінансової системи, НБУ вимушено ввів адміністративні обмеження, наприклад на валютному ринку. Одним з першочергових заходів НБУ після введення воєнного стану, руйнації економіки, зростання фінансових ризиків і неспроможності ринкових монетарних інструментів відігравати необхідну роль у функціонуванні грошово-кредитного та валютного ринків, стало встановлення фіксованого курсу гривні. Його було введено замість режиму плаваючого валютного курсу, при якому курс визначався в залежності від обсягів попиту та пропозиції на ринку. Оскільки, банківський сектор України працював в нестабільному та складному середовищі [4, с. 218], саме зафіксований Національним банком валютний курс забезпечив уникнення невизначеності серед населення і бізнесу, дозволив контролювати девальваційні та інфляційні очікування, утримував рівень цін та убезпечив від надмірного розкручування інфляції, додаткової дестабілізації макроекономічної ситуації.

Також, серед ключових методів впливу Національного банку на інфляційний рівень в Україні можна виділити і зміну облікової ставки, головним призначенням якої є визначення умов проведення Національним банком операцій з надання в кредит грошових ресурсів комерційним банкам. Облікову ставку можна розглядати як один з монетарних інструментів, що визначає умови, за якими комерційні банки встановлюють для банків, а також інших суб'єктів грошово-кредитного ринку певні межі орієнтиру з приводу вартості залучених і розміщених грошових коштів на певний період, тим самим впливаючи на рівень інфляції [17, с. 73], який є одночасно й індикатором фінансової безпеки (рекомендоване значення перебуває у межах 10–15%) [3, с. 18]. До червня 2022 року НБУ здійснювалися заходи з утримання облікової ставки на рівні 10 % [14]. Але ріст інфляції, породжував процеси, в яких реальна ставка зумовлювала негативні тенденції при зростанні невизначеності, що інспірувало відтік депозитів, давило на обмінний курс і в цілому породжувало ризиковість дестабілізації у фінансовій сфері. Тому, 2 червня 2022 року НБУ різко збільшив облікову ставку до рівня 25 %, переслідуючи ціль призупинення відпливу депозитних коштів з банківської системи та зменшення попиту на іноземну валюту. Звісно, подорожчання кредитів для суб'єктів господарювання, призвело до підвищення вартості обслуговування боргу. НБУ змушений був приймати рішення в знаходженні компромісу між стримуванням інфляційних процесів для підтримання виробництва товарів та послуг та зменшення навантаження на бюджет. І як показали чергові події прийняте стратегічне рішення центральним банком з приводу підвищення облікової ставки було правильним, оскільки воно призупинило відплив депозитів, а після одноразової девальвації курс стабілізувався і зупинився на новому рівні. 3 27 жовтня 2023 року Правління Національного банку України прийняло рішення встановити облікову ставку на рівні 16 %, синхронізуючи її зі ставкою за депозитними сертифікатами (ДС) овернайт [10], чим забезпечило проведення модернізації свого операційного дизайну монетарної політики за системою «нижньої межі» (рис. 2).

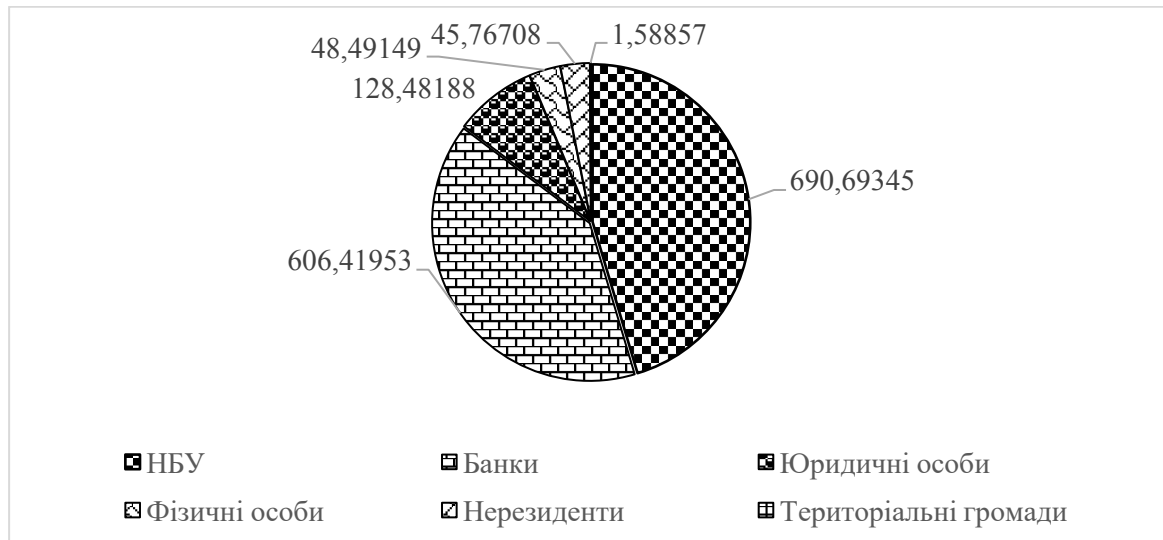

Рис. 2. Динаміка облікової ставки НБУ протягом 01.02.2019-27.10.2023 рр., %
 Джерело: побудовано авторкою за даними [11].

Національний банк України виступаючи головним «фінансовим партнером» українського бюджету, реалізує це партнерство перш за все через емісію грошей. Але слід зауважити, що необґрунтований друк грошей є неможливим, оскільки він може призвести до значного зростання інфляційних процесів, перевищуючи темпи економічного зростання. Національний банк може здійснювати емісію грошей при викупленні цінних паперів уряду - облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП). Законом України Про ринки капіталу та організовані товарні ринки [16] визначено, що облігаціями внутрішніх державних позик України є цінні папери, котрі розміщуються виключно на внутрішніх ринках капіталу і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їхньої номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій. Фактично держава позичає кошти у населення на певний період, після закінчення якого повертає їх з виплатою відсотків. ОВДП вважаються найнадійнішими та найменш ризиковими цінними паперами в Україні, оскільки є державними облігаціями, що існують лише в електронній формі. Випуск ОВДП здійснює Міністерство фінансів України у відповідності до його функціональних обов'язків, визначених Бюджетним кодексом України. Ті операції, котрі пов'язані з обслуговуванням державного боргу та розміщенням ОВДП, їх погашенням, а також виплатою доходів за ними здійснює Національний банк України. Крім того, НБУ проводить депозитарну діяльність відносно подібних цінних паперів. Своєрідність організації такої депозитарної діяльності окреслюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) і схвалюються НБУ.

Доцільно відмітити, що в період дії воєнного стану в Україні набули широкого поширення інвестиції у військові ОВДП, як «інвестиційний інструмент підтримки державного бюджету, доступний для громадян, бізнесу та іноземних інвесторів» [6], вони набули статусу інструменту допомоги економіки України у воєнний час, а не інструменту збільшення інвестиційного прибутку. Станом на 11 листопада 2023 року в обігу на ринку було ОВДП на суму 1,52 трлн. грн (рис. 3).

Рис. 3. ОВДП, що перебувають в обігу за номінально-амортизаційною оцінкою станом на 11.11.2023, млрд. грн.

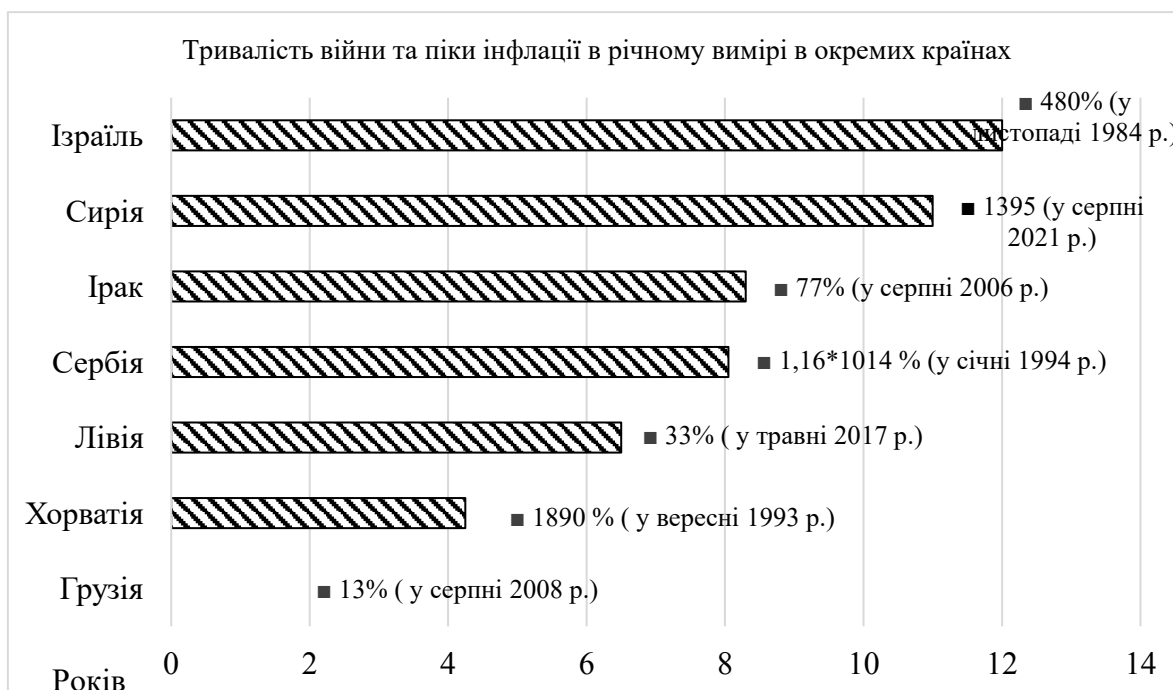
Джерело: побудовано авторкою за даними [12].

Аналізуючи тенденцію останніх років, приходимо до висновку про наявність сталих тенденцій у щорічному зростанні обсягу випуску державних облігацій. Наприклад, у 2022 році обсяг випуску облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) зріс на 31% порівняно з попереднім роком. Важливо відзначити, що 40% внутрішніх державних облігацій утримуються в портфелях банківської системи, і це не створює додаткових ризиків у порушенні її стабільності. Неабиякий вплив на подібні тенденції визначають зміни у грошово-кредитній сфері, такі як коливання курсу національної валюти, рівень інфляції та зміни у процентних ставках на фінансовому ринку.

Враховуючи той факт, що однією з складових грошово-кредитної політики є кредитна стратегія, слід відмітити, що саме банківська система володіє високим рівнем ліквідності, що гарантує її стабільність, навіть в умовах воєнного конфлікту. Ця ситуація визначена політикою рефінансування Національного банку України, оскільки приміром, лише на 25 лютого 2022 року НБУ витратив практично 52 млрд грн на рефінансування банків, при цьому максимальне значення цього показника перевищувало 161 млрд грн. Експерти МВФ висловили позитивну оцінку заходам, які Національний банк України впроваджує для забезпечення безперебійного функціонування фінансової системи під час воєнного стану. Однак, для підвищення ефективності грошово-кредитної

політики, НБУ повинен удосконалити свої заходи щодо регулювання інфляційних процесів у країні. Також необхідно продовжувати збільшувати запаси золота та іноземної валюти для забезпечення стійкості курсу національної валюти та можливості здійснення міжнародних операцій.

Не всі країни, що пережили збройні конфлікти, вдалось зберегти контроль над економічними процесами та швидко відновити економіку після війни. Помилки часто повторюються, і успіх значною мірою залежить від унікальних умов. Проте деякі країни слід розглядати як корисні приклади для наслідування. Досвід тих, що пережили війну, значно визначався унікальним поєднанням внутрішніх та зовнішніх умов. Війни різнилися за тривалістю, масштабом і наслідками, що значно впливало на їхній вплив на економіку (рис. 4).

Рис. 4. Тривалість військових дій та пікові значення інфляції у річному вимірі

Джерело: побудовано авторкою за даними [18].

Приміром, Ірано-Іракська війна 1980-х, котра тривала майже вісім років та вартувала економіці Іраку 452,6 млрд. дол. (77 % ВВП країни в той період). За п'ятиденну війну в Грузії у 2008 році країна залишилася без 23 % ВВП (близько 2 млрд євро). Під час Другої світової війни Японією втрачено чверть її національного багатства та третину виробничих потужностей. Ізраїль служить яскравим прикладом успішної стабілізації економіки країни та підтримки банківського сектору в період воєнних конфліктів. У 1985 році введено програму, яка передбачала реалізацію ряду заходів, включаючи стабілізацію валютного курсу через обмеження емісії грошей для покриття бюджетного дефіциту та встановлення цінових обмежень на товари та послуги. Зазначені заходи сприяли відновленню економіки та відродженню довіри населення до влади та банків.

Особливу увагу слід приділити тому, що уряд включив у програму окремі заходи для підтримки банківського сектору, надаючи комерційним банкам додаткові джерела фінансування за рахунок грантів та міжнародних позик.

Іншим вдалим прикладом подолання негативних наслідків конфліктів, випуску грошей та широкомасштабного рефінансування можна вважати позитивний досвід Хорватії. Спад економіки на третину та вражаюча інфляція в країні, яка у вересні 1993 року досягла позначки 1890% річних, спонукали уряд до впровадження стабілізаційної програми у жовтні 1993 року. У рамках цієї програми було встановлено валютний курс як елемент цінової стабільності. Також були проведені реформи та лібералізація валютного ринку, посилено монетарну політику та обмежено кредитування уряду з боку центробанку (не більше 5% доходів бюджету, за винятком перехідних позик протягом фінансового року). Особлива увага була приділена фіскальній консолідації та структурним реформам. Цілісні та виважені заходи, вжиті урядом та центробанком, призвели до значного зниження інфляції та стабілізації очікувань щодо інфляції та валютного курсу. Починаючи від початку впровадження стабілізаційної програми в жовтні 1993 року, коли рівень інфляції становив 1839% річних, до жовтня 1994 року за рік вдалося знизити його до 4% річних. Одержана макроекономічна стабільність лягла в основу економічного розвитку країни, і середнє щорічне зростання реального ВВП в період з 1994 по 1997 роки складало 6,3% [18].

Національний банк України приділяє велику увагу вивченню міжнародного досвіду у галузі монетарної політики, з метою взяття на озброєння чужих помилок і одночасного використання найкращих практик у власній монетарній стратегії [9]. Ще з початку війни, НБУ впроваджував попередньо розроблений антикризовий план для зменшення панічних настроїв та стабілізації фінансової системи країни, фіксує обмінний курс гривні до долара та вводять ряд адміністративних обмежень. Сьогодні курсова стабільність гривні є невід'ємним елементом очікувань в умовах невизначеності і ключовим інструментом досягнення пріоритетних цілей Національного банку.

15 квітня 2022 року рішенням Ради Національного банку України схвалено «Основні засади грошово-кредитної політики на період воєнного стану». Згідно з цілями документу, в умовах широкомасштабного озброєного нападу росії на Україну, а також запровадження воєнного стану в результаті цієї агресії, надтермінової ваги набуває забезпечення вірної, стабільної та надійної роботи банківської і фінансової системи країни, при максимальному забезпеченні потреб оборони України, безперервної діяльності системи державних фінансів та об'єктів критичної інфраструктури. Тому, Національний банк України:

- 1) буде фінансувати лише невідкладні видатки уряду, здійснюючи покупку цінних паперів;
- 2) продовжить зберігати свою самостійність в інституційному, фінансовому та операційному плані;
- 3) сприятиме економічному тиску на країну-агресора, підтримуючи припинення будь-якої співпраці міжнародних фінансових установ з нею;

4) в майбутньому буде продовжувати допомагати українським біженцям за кордоном, надаючи їм можливість конвертувати гривні на валюту країни, де вони знаходяться;

5) продовжуватиме втримувати непохитну позицію стосовно використання гривні як єдиного прийняттого засобу платежу;

6) поступове скасування раніше встановлених обмежень на валютні операції з покращенням ситуації у платіжному балансі України [13].

Оскільки основні засади будуть діяти не постійно, а в період дії правового ладу воєнного стану і при необхідності певний час після його закінчення і впорядкування діяльності економіки та фінансової системи, розробка майбутньої стратегії грошово-кредитної політики України має ґрунтуватися на об'єктивній оцінці стану економіки, її реальних тенденціях, інституційному забезпеченні монетарної політики, а також рівні розвитку фондового ринку і банківської системи, наявності та розвиненості її інструментів, взаємозв'язків між макроекономічними та монетарними параметрами та інших аспектах. Основним завданням монетарної політики є досягнення та забезпечення стабільності цін. Під ціновою стабільністю мається на увазі невелике зростання цін, а не їхня стійка незміна. При низькій та стабільній інфляції доходи та накопичення громадян залишаються невразливими перед девальвацією, і підприємці можуть здійснювати довгострокові інвестиції в українську економіку, що сприяє створенню робочих місць.

Враховуючи результати попередніх досліджень [8] доцільно виділити інструменти грошово-кредитної політики НБУ в умовах воєнного стану (рис. 5).

Рис. 5. Сучасні інструменти грошово-кредитної політики НБУ
Джерело: розроблено авторкою.

Національний банк, використовуючи інфляційне таргетування та плаваючий обмінний курс гривні, прагне забезпечити цінову стабільність в економіці. Інфляційне таргетування означає визначення конкретного рівня інфляції, який

вважається прийнятним для НБУ, і вживання відповідних заходів для його досягнення. Плаваючий обмінний курс гривні дозволяє валютному курсу адаптуватися до змін на міжнародних валютних ринках, що сприяє збереженню конкурентоспроможності експортних та імпорتنих операцій. Облікова ставка, як основний інструмент монетарної політики, використовується для регулювання грошової маси в обігу та впливу на рівень інфляції. Зміни в обліковій ставці можуть стимулювати або гальмувати економічну активність, впливаючи на рівень кредитування та споживчих витрат. Таким чином, ці інструменти спільно спрямовані на досягнення цільових показників інфляції та забезпечення стабільності фінансово-економічного середовища в країні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Грошово-кредитна політика в Україні в умовах воєнного стану визначається комплексом особливостей та стратегічних напрямків, спрямованих на забезпечення стабільності фінансової системи. Основними напрямками реалізації цієї політики є ключові інструменти монетарного регулювання: інфляційне таргетування, плаваючий обмінний курс гривні та облікова ставка. Інфляційне таргетування дозволяє Національному банку визначити конкретний рівень інфляції, сприяючи досягненню цільових показників стабільності цін. Плаваючий обмінний курс гривні надає економіці гнучкість у міжнародній торгівлі та забезпечує конкурентоспроможність країни на світовому ринку. Облікова ставка виступає ключовим інструментом для регулювання грошового обігу та впливу на інфляційні процеси. Крім того, основні напрямки грошово-кредитної політики в Україні спрямовані на забезпечення цінової стабільності, захист доходів громадян, підтримку підприємництва та створення сприятливого інвестиційного клімату. Враховуючи виклики сучасного економічного середовища, вважаємо, що вкрай важливим є безперервний моніторинг та адаптація цілей грошово-кредитної політики до непередбачуваних ризиків та дестабілізаційних проявів для забезпечення ефективності та стійкості фінансової системи країни в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Bondaruk T., Momotiuk L., Zaichko I. Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. *STATISTICS IN TRANSITION new series and STATISTICS OF UKRAINE. Joint Special Issue: A New Role for Statistics*. 2022. Vol. 23, №5. Pp. 185-208. URL: https://sit.stat.gov.pl/SiT/OnlineFirst/05_Taisiia%20Bondaruk%20%20sit%2023%205p.pdf
2. Campbell C., Rosemary G. Campbell, Dolan E. Money, banking and monetary policy. Harcourt School, 1988. 19 p.
3. Zaichko I. V. Methodical provision of financial security assessment of the state. *Економічні горизонти*. 2020. № 1(12). С. 15-26. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(12\).2020.205284](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(12).2020.205284)
4. Zaichko I., Bohrinovtseva L., Verheliuk Yu, Purdenko O. Current challenges and prospects of management of loan portfolio quality in wartime: the case of Ukraine. *Академічний огляд*. 2023. №2 (59). С. 218-234. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2023/2/16.pdf>
5. Базилевич В. Макроекономіка : підручник. Київ: Знання, 2008. 743 с.
6. Військові ОВДП. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/ovdp>
7. Гальчинський А. Теорія грошей. Київ : Вид-во «Основи», 1997. 416 с.

8. Заїчко І. В. Грошово-кредитна політика як метод ефективного управління джерелами фінансування підприємств. *Глобалізаційні виклики економіки, обліку, фінансів та права: зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. Полтава: ЦФЕНД, 2023. С. 52-54. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/09/14.html>*
9. Заїчко І. В. Оцінка зарубіжного досвіду реалізації бюджетної політики у сфері міжбюджетних відносин. *Статистика України*. 2018. Вип. №1 (80). С. 40-46.
10. НБУ встановив облікову ставку на рівні 16% та водночас залишив незмінними процентні ставки за своїми операціями з банками. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: <http://surl.li/mnygz>
11. Облікова ставка НБУ 2023. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/refinance/>
12. ОВДП, які знаходяться в обігу за номінально-амортизаційною вартістю. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/t-bills>
13. Основні засади грошово-кредитної політики на період воєнного стану. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: <http://surl.li/cthls>
14. Петрик О. Оцінка монетарної політики НБУ у 2022 році. *Вокс Україна*. 2023. URL: <https://voxukraine.org/otsinka-monetarnoyi-polityku-nbu-u-2022-rotsi>
15. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
16. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
17. Стащук О., Плоскіна А. Інструменти грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану. *Світ фінансів*. 2023. Вип. 1. С. 71-82. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1587>
18. Чи існує ідеальний рецепт антикризової політики в умовах війни? URL: <http://surl.li/nhuieh>

References

1. Bondaruk, T., Momotiuk, L., Zaichko, I. (2022). Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. *STATISTICS IN TRANSITION new series and STATISTICS OF UKRAINE. Joint Special Issue: A New Role for Statistics. Vol. 23, 5, 185-208*. URL: https://sit.stat.gov.pl/SiT/OnlineFirst/05_Taisiia%20Bondaruk%20%20sit%2023%205p.pdf
2. Campbell, C., Rosemary G. Campbell, Dolan, E. (1988). Money, banking and monetary policy. Harcourt School.
3. Zaichko, I. V. (2020). Methodical provision of financial security assessment of the state. *Ekonomichni horyzonty – Economic horizons, 1(12), 15-26*. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(12\).2020.205284](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(12).2020.205284)
4. Zaichko, I., Bohrinovtseva, L., Verheliuk, Yu, Purdenko, O. (2023). Current challenges and prospects of management of loan portfolio quality in wartime: the case of Ukraine. *Akademichnyi ohliad – Academic review, 2 (59), 218-234*. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2023/2/16.pdf>
5. Bazylevych, V. (2008). Makroekonomika. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
6. Viiskovi OVDP. Ministerstvo finansiv Ukrainy. URL: <https://mof.gov.ua/uk/ovdp> [in Ukrainian].
7. Halchynskiy, A. (1997). Teoriia hroshei. Kyiv : Vyd-vo «Osnovy» [in Ukrainian].
8. Zaichko, I. V. (2023). Hroshovo-kredytna polityka yak metod efektyvnoho upravlinnia dzherelamy finansuvannia pidprijemstv. *Hlobalizatsiini vyklyky ekonomiky, obliku, finansiv ta prava: Abstracts of Papers International Scientific and Practical Conference. Poltava: TsFEND, 52-54*. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/09/14.html> [in Ukrainian].
9. Zaichko, I. V. (2018). Otsinka zarubizhnogo dosvidu realizatsii biudzhethnoi polityky u sferi mizhbiudzhethnykh vidnosyn. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine, Issue 1 (80), 40-46* [in Ukrainian].
10. NBU vstanovyy oblikovu stavku na rivni 16% ta vodnochaz zalyshyv nezminnymy protsentni stavky za svoimy operatsiiamy z bankamy. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. URL: <http://surl.li/mnygz> [in Ukrainian].
11. Oblikova stavka NBU 2023. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/refinance/> [in Ukrainian].
12. OVDP, yaki znakhodiatsia v obihu za nominalno-amortyzatsiinoiu vartistiu. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/t-bills> [in Ukrainian].
13. Osnovni zasady hroshovo-kredytnei polityky na period voiennoho stanu. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. URL: <http://surl.li/cthls> [in Ukrainian].
14. Petryk, O. (2023). Otsinka monetarnoi polityky NBU u 2022 rotsi. Voks Ukraina – Vox Ukraine. URL: <https://voxukraine.org/otsinka-monetarnoyi-polityky-nbu-u-2022-rotsi> [in Ukrainian].
15. Pro Natsionalnyi bank Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 20.05.1999 r. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
16. Pro rynky kapitalu ta orhanizovani tovarni rynky: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 r. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
17. Stashchuk, O., Ploskina, A. (2023). Instrumenty hroshovo-kredytnei polityky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. *Svit finansiv – The world of finance, issue 1, 71-82* <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1587> [in Ukrainian].
18. Chy isnuie idealnyi retsept antykryzovoi polityky v umovakh viiny? URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/chi-isnuje-idealnij-retsept-antikrizovoji-politiki-v-umovakh-vijni.html>

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4 (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічна редакція:
Вікторія МАКАРОВИЧ

Відповідальний за випуск:
Роберт БАЧО

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:
Габор ПОТОКІ
УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при
Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ

**Публікація видання здійснюється за сприяння
Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 90202, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6. (E-mail: aab-economics@kmf.org.ua), Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №7637 від 19 липня 2022 р.

Друк: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м.Ужгород, 88000. E-mail: print@rik.com.ua). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК5040 від 21 січня 2016 р.

Підписано до друку 20.12.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 47,76.Формат 70x100/16.

Замовл. №456. Тираж 50.